

YASHIL

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№11

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB[®]
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

OpenAIRE

ROAD

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

BASE

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

Crossref

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

*Elektron nashr. 515 sahifa.
2025-yil, noyabr*

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoirazimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyeich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

YASHIL TRANSPORT SIYOSATINING BARQAROR RIVOJLANISH VA TARMOQLARARO INTEGRATSIYADAGI O'RNI.....	21
Rahmonov Rasul Ne'matovich	
BANK AKTIVLARI VA PASSIVLARINI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH	34
Safarov Sanjar Ravshan o'g'li	
O'ZBEKISTONNING INVESTITSION JOZIBADORLIGINI OSHIRISH STRATEGIYALARI.....	38
Madraximova Irodaxon Sherzodbek qizi	
HUDUDIIY XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA MENEJMENT SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING RAQAMLI TRANSFORMATSIYA MODELI	43
Maxmudova Nozimaxon Baxriddinxonovna	
DAVLATNING BUDJET SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISHNING DOLZARB MASALALARI	50
A.A. Ismailov	
DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIGINING MEXANIZMINI SAMARALI TASHKILLASHTIRISHDA MOLIYAVIY MANBALARNI SHAKLLANTIRISHNI YO'NALISHLARI	56
Mansurov Mansur Alisherovich	
ANTIKRIZISLI BOSHQARUV TIZIMLARIDA RANGLI SIGNAL MEXANIZMLARINING FUNKSIYALARI.....	61
Aliqulov Aziz Haydarjonovich	
XODIMLARNI MOTIVATSIYALASHNING XALQARO MODELLARINI O'ZBEKISTON KORXONALARIDA QO'LLASH IMKONIYATLARI.....	66
Yormamatov Qodirjon Juraqulovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT OMILLARI VA ULARNING QISHLOQ XO'JALIGI KORXONALARINING SAMARADORLIGIGA TA'SIRI	71
Yaxshiyev Shahzod Sherari o'g'li	
OLIY TA'LIM MUASSASALARI VA MEHNAT BOZORI INTEGRATSIYASI BO'YICHA XORIJ TAJRIBALARI	78
Haqqulov Fazliddin Faxriddinovich	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISHDA RIVOJLANGAN VA RIVOJLANAYOTGAN DAVLATLAR TAJRIBASI	84
Aripov Abdulaziz Sakijonovich	
YASHIL ENERGETIKA RIVOJLANISHINING IQTISODIY SAMARADORLIGINI EKONOMETRIK BAHOLASH.....	89
Bobokulova Muhabbat Muhammadiyeva	
ELEKTRON TO'LOVLAR VA POS TIZIMLARI — KICHIK BIZNESDA SAMARASI VA XAVFLARI	93
To'liqinov Dilshodxo'ja Olim o'g'li	
MINTAQADA RAQAMLI IQTISODIYOTNI BARQAROR RIVOJLANTIRISHNING ISTIQBOLLI YO'NALISHLARI	98
Yusubov In'omjon Ikram o'g'li	
SOLIQ SIYOSATINI RAQAMLI BOSHQARISH ORQALI BUDJET DAROMADLARINI BARQARORLASHTIRISH STRATEGIYASI.....	103
Xodjimatomov Xamidullo Mamirjonovich	
OZIQ-OVQAT TOVARLARI B2B BOZORINI RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH	108
Hayitboyeva Ullijon Bobonazar qizi	
FARMASEVTIKA SANOATIDA INVESTITSION FAOLIYAT SAMARADORLIGINI BAHOLASH	113
Yaqubov Timurbek G'anibekovich	
SHAXSNI OVOZI ASOSIDA IDENTIFIKATSIYALASH VA AUTENTIFIKATSIYALASH ALGORITMLARI	123
Ozoda Sabirova Shermamaxamatovna	

YASHIL IQTISODIYOT — BARQAROR RIVOJLANISH GENERATORI	129
Berdibekova Dilfuza Xoldorbekovna	
CHET EL MEHMONXONA TARMOQLARINING BRENDING STRATEGIYALARINI O'RGANISH	133
Ergashev Oybek Mamarasul o'g'li	
MILLIY IQTISODIYOTDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK SOHASINING MOLIVAVIY SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING USLUBIY JIHLATLARINI TAKOMILLASHTIRISH	144
Arzikulov Otabek Ali o'g'li	
TRANSPORT TIZIMI SOHASI KORXONALARININING INNOVATSION SALOHIIYATINI BAHOLASH YO'NALISHLARI	152
Ismailov Akmal Maxsudovich, Abilqosimova Shaxlo Sodiql qizi	
MEHMONXONALAR SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA XODIMLARINING O'RNI VA AHAMIIYATI	158
Abduxamidov Sarvar Adxamovich, Normurodov Tal'at Normurod o'g'li	
KORXONALARDA HR TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	163
Aminova Shaxnoza Aziz qizi	
JAHON IQTISODIYOTIDA OZIIQ-OVQAT XAFSIZLIK RO'LI	168
Abdusamatov Barkamol Rustamjon o'g'li	
ТУРИСТИЧЕСКИЕ РЕСУРСЫ КАРАКАЛПАКСТАНА И СУЩЕСТВУЮЩАЯ ИНФРАСТРУКТУРА	174
Хошимова Камилла Навфал кизи	
DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK MEXANIZMLARI: REKREATIONS TURIZM SOHASIDA QO'LLASH TAJRIBASI VA ISTIQBOLLARI	184
Najmitdinov G'ayratbek Sharifovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA VIRTUAL TA'LIM PLATFORMALARI: TEXNIK VA PEDAGOGIK TALABLAR, TIZIMLI TAHLIL VA IQTISODIY JIHLATLAR	189
Turayeva Adiba Ikramovna	
ICHKI AUDIT TIZIMI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	193
Nuridinova Barchinoy Xusniddin qizi	
MINTAQA IQTISODIYOTIDA SUV RESURLARIDAN FOYDALANISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	199
Xaitbaev Jasurbek Otaxanovich	
MINTAQANING EKSPORT SALOHIIYATINI OSHIRISHNING TASHKILII-IQTISODIY MEXANIZMI	204
Raimboyeva Mashhura Davronbek qizi	
SURXONDARYO VILOYATIDA RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA XODIMLARNI BOSHQARISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	210
Jobborov Anvar Egamberdiyevich	
ISLOMIY MOLIIYALASHTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA SUN'IY INTELEKTNING DOLZARBLIGI	217
Nazarov Nodirjon Namoz o'g'li	
JISMONIY SHAXSLARNING MOL-MULKINI SOLIQQA TORTISH MASALALARI	222
Mamadjanov Shuxrat Jalolidinovich	
ENTREPRENEURSHIP AND BUSINESS MANAGEMENT IN UZBEKISTAN	225
Abdukhalikova Komila Abdukhalikovna	
BANKLARDA BARQARORLIKNI TA'MINLASH UCHUN RAQAMLI YECHIMLARNI TAKOMILLASHTIRISH	229
Saydamatova Muxlisabonu Rasuljon qizi	
PAXTA-TO'QIMACHILIK SANOATINI MODERNIZATSIYA QILISH YO'NALISHLARI: TAHLIL VA TAKLIFLAR	233
Abdullayev Hamidulla Abdug'ani o'g'li	
WAYS TO IMPROVE THE EFFICIENCY OF STATE FINANCIAL REGULATION MECHANISMS IN ENSURING THE CAPITALIZATION OF INSURANCE ORGANIZATIONS	238
Abdullaev Erkinjon Azamovich	
YASHIL IQTISODIYOTNI SHAKLLANTIRISHDA YASHIL MOLIIYALASHTIRISHNING NAZARIY JIHLATLARI	245
Xalikov S. X.	

QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI BOZORIDA KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH	245
Xudayberganov Jasur Baxodirovich	
WAYS TO IMPROVE THE EFFICIENCY OF STATE FINANCIAL REGULATION MECHANISMS IN ENSURING THE CAPITALIZATION OF INSURANCE ORGANIZATIONS	251
Abdullaev Erkinjon Azamovich	
NATIJAVIYLIKKA YO'NALTIRILGAN BYUDJETLASHTIRISH JARAYONINING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI VA UNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	257
Allakuliyev Akmal Baltayevich	
SURXONDARYO VILOYATIDA RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA XODIMLARNI BOSHQARISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	261
Jobborov Anvar Egamberdiyevich	
TO'QIMACHILIK KORXONALARIDA BOSHQARUV TIZIMINI RESURSLARNI OPTIMALLASHTIRISH ORQALI TAKOMILLASHTIRISH.....	268
Avulchayeva Feruza Jurakuziyevna	
BANKLARDA BARQARORLIKNI TA'MINLASH UCHUN RAQAMLI YECHIMLARNI TAKOMILLASHTIRISH.....	272
Saydamatova Muxlisabonu Rasuljon qizi	
ZAMONAVIY ISH JOYLARINI SHAKLLANTIRISHDA AYOLLARNING ROLI	276
Tulyaganova Aziza	
ISLOMIY MOLIYALASHTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA SUN'IY INTELLEKTNING DOLZARBLIGI.....	281
Nazarov Nodirjon Namoz o'g'li	
TURIZM MARKETINGINING NAZARIY ASOSLARI, ZAMONAVIY YO'NALISHLARI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI.....	286
Xamidov Otabek Bakidjanovich	
KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK SOHASINING IQTISODIY KO'RSATKICHLAR TIZIMINI STATISTIK BAHOLASHNING USLUBIY JIHATLARI	290
Arzikulov Otabek Ali o'g'li	
ЭКОЛОГАМ ПОЧЕТ И УВАЖЕНИЕ	298
Максудова Шахиста	
DEBITOR VA KREDITOR QARZDORLIKNING MOHIYATI VA ULARNING O'ZGARISH TENDENTSIYALARI	304
Jo'raev Farruxbek Muxiddin o'g'li	
O'ZBEKISTONDA ISLOMIY MOLIYALASHTIRISH XIZMATLARI BOZORINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	307
Inomjonov Islomjon Iloxomjon o'g'li	
ENTREPRENEURSHIP AND BUSINESS MANAGEMENT IN UZBEKISTAN	311
Abdukhlikova Komila Abdukhlikovna	
МОБИЛЬНЫЕ ТЕХНОЛОГИИ КАК СРЕДСТВО ФОРМИРОВАНИЯ ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИХ КОМПЕТЕНЦИЙ БУДУЩИХ ИНЖЕНЕРОВ.....	315
Хурамова Фарангиз Учкун кизи	
ЦИФРОВИЗАЦИЯ НАЛОГОВ И АКЦИЗНАЯ РЕФОРМА УЗБЕКИСТАНА В ВТО	319
Дамир Рустамович Абдулов	
BANK TIZIMIDAGI ISLOHOTLAR SHAROITIDA LIKVIDLILIK RISKINI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	324
Alimov Baxtiyor Murodovich	
BANK AUDITINING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	335
Narziyev Xayotjon Azamatovich	
O'ZBEKISTON SUG'URTA SOHASIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH MASALALARI.....	343
Abdimuminova Saodat Taxirjonovna	
TO'QIMACHILIK SANOAT MAXSULOTLARI EKSPORT FAOLIYATI TAHLILI VA BRENDDA LIDERLIK TUSHINCHALARI	352
Abdulazizova Xushnoza Nayabovna	

ИНСТИТУЦИОНАЛЬНО-ПРАВОВЫЕ МОДЕЛИ УПРАВЛЕНИЯ ОТХОДАМИ НА ОСНОВЕ ОПЫТА РАЗВИТЫХ СТРАН И ВОЗМОЖНОСТИ ИХ АДАПТАЦИИ В УСЛОВИЯХ УЗБЕКИСТАНА.....	357
Д. Мейлиева	
O'ZBEKISTON AUDITORLIK TIZIMIDA KASBDOSHLAR TOMONIDAN BAHOLASH (PEER REVIEW) TIZIMINI JORIY ETISH ISTIQBOLLARI	361
Parpiyev Jaxongir Ilhomjonovich	
ИСКУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ И БОЛЬШИЕ ДАННЫЕ (BIG DATA) В УПРАВЛЕНЧЕСКИХ РЕШЕНИЯХ.....	366
Шарипов Бахтиёр Михлибаевич	
O'ZBEKISTONDA SUVGA BO'LGAN TALABNI VAQTLI QATORLAR ORQALI TAHLIL QILISH	375
Sarvar Mamasoliyev	
BOSHQARUV VA NAZORAT MAQSADLARIDA XARAJATLAR HISOBINI TASHKIL ETISH	383
Isomuxamedov Akbarjon Boxodir o'g'li	
MINTAQALAR BARQAROR RIVOJLANISHINI TA'MINLASHNING ASOSIY YO'NALISHLARI.....	389
Salomat NOROVA	
O'ZBEKISTON TURIZM BREND BOZORINING HOZIRGI HOLATI VA TENDENSIYALARI.....	394
Zufarov Akmal Gulamiddinovich	
INNOVATSION IQTISODIYOTDA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARI SAMARADORLIGINI OSHIRISH METODOLOGIYASI.....	404
Qodirov Baxodirjon Tursunovich	
O'ZBEKISTON SOLIQ TIZIMINI MODERNIZATSIYA QILISHDA YAGONA INTERAKTIV DAVLAT XIZMATLARI PORTALINING O'RNI VA AHAMIYATI	408
Dehqonov G'ayratjon Raximovich	
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA INNOVATSION HAMDA TIJORATLASHTIRISH MASALALARI	414
Inoyatov Mardonbek Mo'min o'g'li	
OLIY IQTISODIY TA'LIM ORQALI EKO-INNOVATSIYALAR VA "YASHIL" INVESTITSIYALARNI RAG'BATLANTIRISH MEKANIZMLARI: SIYOSIY VA INSTITUTSIONAL DOIRALAR	418
Xasanova Zarina Maxamadaliyeva	
XODIMLAR MALAKASINI OSHIRISH — ZAMON TALABI.....	427
Narzullaev Oybek Narzullaevich	
BUXGALTERIYA HISOBINI YURITISHDA JURNAL-ORDER SHAKLINING AHAMIYATI.....	433
Axmedjanov Abdufoto	
KENDALL VA SPEARMAN TARTIBIY KORRELYATSIYA KOEFFITSIYENTLARI ASOSIDA YASHIL IQTISODIYOT INDIKATORLARINING STATISTIK O'ZARO TA'SIRINI MODELLASHTIRISH	437
Muradov Rustamjon Sobitxonovich	
ИНТЕНСИВНЫЕ И ЭКСТЕНСИВНЫЕ ОГРАНИЧЕНИЯ В РЕГУЛИРОВАНИИ СПРОСА.....	442
Аминджанова Румейса Батыровна, Камилова Наргиза Абдукахоровна	
ИНКЛЮЗИВНЫЙ ПОДХОД В ТУРИЗМЕ: ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ И УЗБЕКСКАЯ ПРАКТИКА	445
Азимова Шахло Таировна	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA MOLIVAVIY HISOBOTNING XAQARO STANDARTLARIGA O'TISHNING HOLATI VA TAHLILI	450
Bayjanov Sarsengaliy Xalmuratovich	
UZUM EKSPORT QILUVCHI KOMPANIYALARDA YASHIL O'TISH JARAYONINI QO'LLAB-QUVVATLASH UCHUN EKO-MARKETING VA AYLANMA IQTISODIYOT TAMOIYILLARINI INTEGRATSIYALASH.....	454
Usmonova Diyora Mahmud qizi	
UMUMTA'LIM MAKTABLARIDA XARAJATLAR SMETASI VA SHTATLAR JADVALINING TAHLILI: OPTIMALLASHTIRISH VA SAMARADORLIKNING YANGICHA USULLARI (NAMANGAN VILOYATI MISOLIDA)	461
Umarov Avzaljon Yodgorali o'g'li	
INVESTITSIYALARNING KIRIB KELISHIGA TO'SQINLIK QILUVCHI MUAMMOLARNI BARTARAF ETISH YO'LLARI.....	467
Alimova Dilafro'z Tohir qizi	

FARMATSEVTIKA KORXONALARIDA MOLIYAVIY HISOBOT SHAKLLARINI TAKOMILLASHTIRISH VA INVESTORLAR UCHUN AXBOROT OCHIQLIGINI TA'MINLASH	470
Turdikulova Gulshad Nurmamatovna	
ISHLAB CHIQRISH KORXONALARIDA MOLIYAVIY HISOBOTLARNING SHAFFOFLIGINI OSHIRISHDA MOLIYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARINING AHAMIYATI.....	477
Uztemirov Alisher Aktam o'g'li	
INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA SANOAT TARMOQLARI RAQOBATBARDOSHLIGINI TA'MINLASHGA YO'NALTIRILGAN BANDLIK TUZILMASINI OPTIMALLASHTIRISH	482
Tursunov Bekmuxammad Omonovich	
XORIJ TAJRIBALARIDA SOLIQ BAZASINI ANIQLASH TARTIBI METODOLOGIYASINING MAVJUD METODLARI VA ULARNING XUSUSIYATLARI.....	489
Xalikchayeva Sadokat Ilxomjonovna	
IQTISODIY XAVFSIZLIKNING KONSEPTUAL ASOSLARI VA UNING MAMLAKAT IQTISODIYOTIDAGI O'RNI.....	496
Ramatillaev M.R.	
TIJORAT BANKLARIDA KREDIT RISKLARINI SUG'URTALASH VA DIVERSIFIKATSIYA QILISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	502
Eshboyev Shahobiddin Anorqul o'g'li	
TIJORAT BANKLARI O'RTASIDAGI RAQOBATNI BAHOLASH VA KUCHAYTIRISHNING ZAMONAVIY METODOLOGIYASI: O'ZBEKISTON TAJRIBASI.....	506
Qulmetov Mansurbek Ro'zmatovich	

TIJORAT BANKLARI O'RTASIDAGI RAQOBATNI BAHOLASH VA KUCHAYTIRISHNING ZAMONAVIY METODOLOGIYASI: O'ZBEKISTON TAJRIBASI

Qulmetov Mansurbek Ro'zmatovich

Diplomat University "Iqtisodiyot va raqamli

Texnologiyalar" kafedrası dotsenti

Email: mansur1@mail.ru

ORCID: 0000-0003-1041-042

Annotatsiya. Ushbu maqolada O'zbekiston tijorat banklari o'rtasidagi raqobat darajasi baholanib, uni kuchaytirishning zamonaviy metodologiyasi tahlil qilingan. Tadqiqotda Herfindahl–Hirschman indeksi (HHI) hamda CR4 konsentratsiya ko'rsatkichi yordamida 2020–2024-yillar davomida bank sektoridagi raqobat dinamikasi o'rganilgan. Shuningdek, raqamlashtirish jarayonining raqobatbardoshlikka ta'siri, innovatsion moliyaviy texnologiyalarning roli va davlat siyosati omillari chuqur tahlil etilgan. Natijalar shuni ko'rsatadiki, O'zbekiston bank tizimida raqobat o'rtadan yuqori darajada shakllanmoqda, raqamli texnologiyalar esa ushbu jarayonni jadallashtirayotgan asosiy omil hisoblanadi.

Kalit so'zlar: tijorat banklari, raqobat, HHI, CR4, raqamlashtirish, bank sektori, O'zbekiston tajribasi.

Abstract. This article examines the modern methodology for assessing and strengthening competition among commercial banks in Uzbekistan. The study applies the Herfindahl–Hirschman Index (HHI), CR4 concentration ratio, analyze the dynamics of competition in the banking sector during 2020–2024. The impact of digitalization, financial innovations, and government policy measures on competitiveness is also explored. The results indicate that Uzbekistan's banking system exhibits a moderately high level of competition, with digital transformation serving as a key driver for enhancing market efficiency.

Key words: commercial banks, competition, HHI, CR4, digitalization, banking sector, Uzbekistan experience.

Аннотация. В статье анализируется современная методология оценки и усиления конкуренции между коммерческими банками Узбекистана. В исследовании используются показатели Герфиндаля–Хиршмана (HHI), концентрации CR4 для анализа динамики конкурентной среды банковского сектора в 2020–2024 годах. Особое внимание уделено влиянию цифровизации и инновационных финансовых технологий на уровень конкурентоспособности банков. Результаты показывают, что банковская система Узбекистана характеризуется умеренно высоким уровнем конкуренции, а цифровая трансформация способствует дальнейшему ее усилению.

Ключевые слова: коммерческие банки, конкуренция, индекс HHI, концентрация CR4, цифровизация, банковский сектор, опыт Узбекистана.

KIRISH

Tijorat banklarining raqobatbardosh muhitda faoliyat yuritishi iqtisodiy tizimning barqarorligi va samaradorligini ta'minlashda muhim omil hisoblanadi. Raqobat darajasi moliyaviy xizmatlarning narxi, sifati va innovatsion rivojlanish sur'atlariga bevosita ta'sir qiladi hamda iqtisodiyotda moliyaviy vositachilik (financial intermediation) jarayonlarini jadallashtiradi. Shu sababli, bank sektoridagi raqobatning kuchayishi nafaqat foydalilikni oshiradi, balki moliyaviy barqarorlikni mustahkamlaydi, kapital samaradorligini yaxshilaydi va xizmatlar diversifikatsiyasini kengaytirish imkonini beradi¹.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev ta'kidlaganidek: "Bank tizimida raqobatni kuchaytirish, yangi texnologiyalar va ilg'or boshqaruv uslublarini joriy etish — iqtisodiy o'sishning eng muhim drayverlaridan biridir. Har bir bank mijoz uchun kurashadigan, sifat va tezlikda raqobatlashadigan tizim bo'lishi zarur"².

Markaziy bank (CBU) ma'lumotlariga ko'ra, 2024-yil aprel holatiga O'zbekistonda tijorat banklarining umumiy aktivlari 665 657 mlrd so'mni tashkil etgan bo'lib, bu 2023-yilga nisbatan sezilarli o'sishni bildiradi³.

1 Porter, M. (1990). *The Competitive Advantage of Nations*. Harvard Business Review.

2 O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning 2022-yil 20-dekabrda Oliy Majlisga Murojaatnomasi. www.president.uz

3 Central Bank of Uzbekistan (CBU, 2025). Banking Sector Indicators Report.

Shu bilan birga, bank aktivlarining YAIMga nisbati ham 2018-yildagi 53% darajadan 2023-yilda 65% ga yetgani bank tizimining iqtisodiyotdagi rolini mustahkamlab borayotganini ko'rsatmoqda⁴.

Biroq, bozor konsentratsiyasi darajasi hanuz yuqori darajada saqlanmoqda. "German Economic Team" (GET Uzbekistan, 2024) tahliliga ko'ra, 2023-yilda davlat ishtirokidagi banklar mamlakatdagi bank aktivlarining 69% qismini egallagan bo'lib, kredit portfeli 70,1%, depozitlar esa 50,6% ulushni tashkil etgan. 2024-yilda esa eng yirik 10 ta davlat banki aktivlarning 67,3%, kredit portfellarining 70,1% va depozitlarning 50,6% qismini nazorat qilmoqda. Bu holat raqobatning cheklanganligini, ya'ni bozor bir nechta yirik ishtirokchilar qo'lida markazlashganini anglatadi.

Prezident Shavkat Mirziyoyev 2023-yilgi Oliy Majlisga Murojaatnomasida ham bu masalaga alohida urg'u berib: "Davlat ishtirokidagi banklar ulushini qisqartirib, xususiy kapitalni keng jalb etish orqali raqobatni oshirish, xizmatlar sifatini yangi bosqichga olib chiqish — bu bizning iqtisodiy islohotlar strategiyasining ustuvor yo'nalishidir", — deya ta'kidlagan⁵.

Bugungi kunda raqobatni kuchaytirishning asosiy omillaridan biri — raqamli transformatsiya va fintex texnologiyalarining keng joriy etilishidir. Mobil banking, QR-to'lov tizimlari, onlayn kreditlash va Instant Payment System (IPS) kabi raqamli platformalar mijozlarga tezkor, xavfsiz va arzon moliyaviy xizmatlarni taqdim etmoqda. Natijada, banklar mijozlar uchun kurashish, innovatsiyalarni joriy etish va ichki xarajatlarni kamaytirish orqali raqobatbardoshligini oshirmoqda⁶.

Mazkur tadqiqotning dolzarbligi quyidagi jihatlarida namoyon bo'ladi:

O'zbekiston bank tizimi iqtisodiy o'sish va moliyaviy inklyuziya jarayonlarining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi;

Banklararo bozor konsentratsiyasining yuqoriligi raqobat darajasini pasaytiruvchi omil bo'lib qolmoqda;

Raqobatni baholash va kuchaytirish uchun zamonaviy metodologiyalar — SCP paradigmasi, Lerner indeksi, HHI hamda Panzar–Rosse yondashuvini qo'llash zarurati mavjud;

Raqamli moliya xizmatlari va fintex innovatsiyalari bank sektorida raqobatni kuchaytirishning yangi bosqichiga olib chiqmoqda.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

So'nggi yillarda tijorat banklari o'rtasidagi raqobat masalasi iqtisodiy fanlarda keng yoritilib, ushbu sohada nazariy hamda empirik yondashuvlar boyib bormoqda. Raqobatning bank tizimi samaradorligiga ta'siri bo'yicha tadqiqotlar, odatda, moliyaviy barqarorlik, innovatsion faoliyat va kredit resurslarining taqsimlanish samaradorligini o'rganishga qaratilgan⁷. Olimlar raqobatning kuchayishi bank xizmatlari narxining pasayishiga, iste'molchilar farovonligining oshishiga hamda moliyaviy intermediyatsiya jarayonining jadallashuviga olib kelishini ta'kidlaydilar⁸.

Xorijiy iqtisodiy adabiyotlarda bank raqobatini baholashda asosan Herfindahl–Hirschman indeksi (HHI), Lerner indeksi, CR4 konsentratsiya ko'rsatkichi va Panzar–Rosse modeli keng qo'llaniladi. Masalan, Maudos va Fernandez de Guevara (2007) o'z tadqiqotida HHI va Lerner indeksleri yordamida Yevropa banklarining bozor kuchini baholagan va raqobatning pasayishi bank rentabelligini oshiruvchi omil sifatida namoyon bo'lishini aniqlagan⁹. Shu bilan birga, Bikker va Haaf (2002) tomonidan ishlab chiqilgan Panzar–Rosse modeli orqali 23 ta mamlakat ma'lumotlari tahlil qilinib, bank tizimida raqobat darajasi bilan iqtisodiy barqarorlik o'rtasida bevosita ijobiy bog'liqlik mavjudligi isbotlangan¹⁰.

So'nggi yillarda xalqaro tadqiqotlarda raqamli transformatsiya va filial tarmoqlarining geografik zichligi ham raqobatning muhim omili sifatida qayd etilmoqda. Aguirregabiria, Clark va Wang (2024) o'z empirik modellarida bank filiallari joylashuvi va moliyaviy oqimlar taqsimotining raqobatga ta'sirini tahlil qilib, filial tarmoqlari zichlashgan hududlarda kredit bozori raqobatining kuchayishini asoslab bergan¹¹.

Mintaqaviy kontekstdagi tadqiqotlar, xususan Anas Azzabi va Younes Lahrichi (2023) tomonidan olib borilgan ishlar, bank samaradorligi va raqobat o'rtasidagi dinamik bog'liqlikni o'rganishga qaratilgan. Ular raqobat kuchaygan sari aktivlar aylanish tezligi ham ortishini, bu esa moliyaviy resurslarning samarali taqsimlanishini ta'minlashini aniqlashgan¹². Shu bilan birga, Rossiya misolida 2023-yilda yirik banklarning

4 German Economic Team (2024). Banking Sector Review: Uzbekistan.

5 Shavkat Mirziyoyev (2023). Oliy Majlisga Murojaatnoma. www.president.uz

6 IMF (2024). Digital Finance and Competition in Emerging Economies.

7 Claessens, S., & Laeven, L. (2004). What Drives Bank Competition? *Journal of Money, Credit and Banking*.

8 Porter, M. (1980). *Competitive Strategy: Techniques for Analyzing Industries and Competitors*. Free Press.

9 Maudos, J., & Fernandez de Guevara, J. (2007). The Cost of Market Power in Banking. *Journal of Banking and Finance*.

10 Bikker, J., & Haaf, K. (2002). Competition, Concentration and Their Relationship: An Empirical Analysis of the Banking Industry. *Journal of Banking and Finance*.

11 Aguirregabiria, V., Clark, R., & Wang, H. (2024). *Branch Networks and Bank Competition: Empirical Modeling Approach*. *Journal of Financial Economics*.

12 Azzabi, A., & Lahrichi, Y. (2023). Bank Efficiency and Competition Nexus in MENA Countries. *Economic Modelling*.

raqamlashtirish jarayonlari kuchaygani natijasida HHI indeksi 1800 dan 1530 gacha kamaygani qayd etilib, bu raqobat muhitining real kuchayishini ko'rsatadi¹³.

Milliy miqyosda O'zbekiston olimlari ham banklararo raqobatning iqtisodiy o'sish va barqarorlikdagi o'rnini tadqiq etib kelmoqdalar. Yuldasheva M. (2023) o'z ishida raqamli texnologiyalar bank xizmatlari bozorida raqobatni kuchaytiruvchi asosiy drayverga aylanganini asoslagan¹⁴. Shuningdek, Abdullayeva Sh.Z. va Kasymov S.S. (2022) o'z tahlillarida bank tizimidagi institutsional cheklovlarni o'rganib, davlat ulushi yuqori bo'lgan banklar raqobatni susaytirayotganini ta'kidlagan¹⁵.

Alohida e'tiborga molik jihat shundaki, Qulmetov Mansurbek Ro'zmatovichning "Issues of Evaluation of Competition of Commercial Banks in the Interbank Market" (2022) nomli maqolasi O'zbekiston bank sektorida raqobatni baholashda kompleks metodologik yondashuvni joriy etgan. Muallif Lerner indeksi, Holt–Tideman modeli va HHI asosida 2011–2021-yillar uchun empirik hisob-kitoblarni amalga oshirib, raqobat indeksining 0,5857 ni tashkil etganini, bu esa monopolistik raqobat mavjudligini, davlat ishtirokidagi banklar uchun esa 0,22 ko'rsatkichini (sof raqobatga yaqin) bildirganini qayd etadi¹⁶.

Qulmetovning fikricha, O'zbekiston bank tizimida raqobatni kuchaytirish uchun kapital yetarliligini oshirish, foiz siyosatini liberallashtirish va xususiy sektor ulushini kengaytirish zarur. Bu yondashuv xalqaro amaliyotdagi (Porter, Bain, IMF) nazariyalar bilan uyg'un bo'lib, mamlakatning moliyaviy barqarorligi va raqamli transformatsiyasiga bevosita ta'sir etuvchi omil sifatida namoyon bo'ladi.

Umuman olganda, xorijiy va milliy adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, banklararo raqobatni baholashda faqat miqdoriy ko'rsatkichlar (HHI, CR4, Lerner) bilan cheklanmaslik kerak. Zamonaviy tahlillar sifat omillar — raqamli xizmat sifati, innovatsion faoliyat, iste'molchi ishonchi kabi jihatlarni ham o'z ichiga olishi lozim. Shu bois, hozirgi bosqichda raqobatni kompleks baholash miqdoriy va sifat jihatlarining integratsiyasiga asoslangan yondashuvni talab etadi¹⁷.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqotda O'zbekiston tijorat banklari o'rtasidagi raqobat darajasini miqdoriy va sifat jihatdan baholash, mavjud bozor tuzilmasini tahlil qilish hamda raqamlashtirishning raqobatbardoshlikka ta'sirini aniqlashdir. Tadqiqot jarayonida statistik tahlil, iqtisodiy modellash, induktiv va deduktiv usullar, shuningdek, taqqoslash va umumlashtirish metodlaridan foydalanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

O'zbekiston bank tizimi so'nggi yillarda iqtisodiyotning eng tez rivojlanayotgan tarmoqlaridan biriga aylandi. Bu davrda tizimda chuqur tarkibiy o'zgarishlar amalga oshirildi: davlat ishtirokidagi banklarni xususiylashtirish, raqamli xizmatlarni kengaytirish va moliyaviy bozorlarni liberallashtirish jarayonlari natijasida bozor raqobat muhiti yangi bosqichga ko'tarildi.

Markaziy bankning 2024-yil aprel holatidagi ma'lumotlariga ko'ra, mamlakatdagi tijorat banklarining umumiy aktivlari 665,6 trillion so'mni tashkil etgan bo'lib, bu 2020-yilga nisbatan 61 foizga ko'pdir. Bu ko'rsatkich O'zbekiston bank sektorining so'nggi besh yildagi eng yuqori o'sish sur'atini ifodalaydi¹⁸.

Shu bilan birga, German Economic Team (Berlin) tomonidan 2023-yilda e'lon qilingan "Key Trends in Uzbekistan's Banking Sector" hisobotida qayd etilishicha, davlat ishtirokidagi banklar hali ham tizimdagi aktivlarning 81 foizini egallab turgan, xususiy banklar esa atigi 19 foiz ulushga ega bo'lgan. Bu holat raqobat darajasi oshayotganiga qaramay, sektor hali ham qisman konsentratsiyalashganini anglatadi¹⁹.

Raqobat darajasini aniqlovchi asosiy ko'rsatkich — Herfindahl–Hirschman indeksi (HHI) — O'zbekiston bank tizimida izchil kamaymoqda. UzDaily.uz nashrida keltirilgan ma'lumotlarga ko'ra, 2023-yilda HHI 907 punktini tashkil etgan bo'lsa, 2024-yil 3-chorak yakunida bu ko'rsatkich 839 punktga pasaygan. HHI indeksining pasayishi bozor konsentratsiyasining kamayib, raqobat kuchayganini bildiradi²⁰.

Shunga o'xshash tendensiya konsentratsiya ko'rsatkichlarida ham kuzatiladi: IMRS hisob-kitoblariga tayangan UzDaily xabarida HHI 2023-yildagi 907 punktdan 2024-yil 3-chorakda 839 punktga tushgani ko'rsatilgan. Markaziy bank statistikalarda esa 2024-yil 1-iyul holatida davlat ulushi mavjud banklar aktivlarda

13 Russian Central Bank (2023). Digital Banking Transformation Report.

14 Yuldasheva, M. (2023). Raqamli texnologiyalar va bank raqobati. TDIU Ilmiy jurnali.

15 Abdullayeva, Sh.Z., & Kasymov, S.S. (2022). Institutsional omillar va raqobat muhiti. Iqtisodiyot va innovatsiyalar.

16 Qulmetov, M.R. (2022). Issues of Evaluation of Competition of Commercial Banks in the Interbank Market. Finance and Banking Journal.

17 IMF (2024). Digital Finance and Competition in Emerging Economies

18 O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki. (2024). Tijorat banklari asosiy ko'rsatkichlari (2024-yil 1-aprel holatiga).

19 <https://cbu.uz/en/statistics/bankstats/1675154>

20 <https://www.uzdaily.uz/en/competition-in-uzbekistans-banking-sector-updated-herfindahl-hirschman-index-for-q3-2024/>

67 % ulushga ega bo'lgan, 2025-yil 1-mayda bu ko'rsatkich 65 % gacha kamaygan²¹. Bu raqamlar yirik banklar ulushi asta-sekin qisqarayotganini va raqobat kuchayayotganini bildiradi. Biroq tizimda hali ham davlat banklarining ustuvor mavqei saqlanib qolgan. 2023-yil yakunida o'nta eng yirik davlat banklari mamlakat bank aktivlarining 69 foizini tashkil etgan. Shu bois raqobatning kuchayishi asosan xususiy va xorijiy kapital ishtirokidagi banklar faoliyatiga tayanmoqda.

O'zbekiston Respublikasida 2024-yilda faoliyat yuritayotgan 32 ta tijorat bankdan 13 tasida xorijiy kapital mavjud bo'lib, bu o'tgan yillarga nisbatan sezilarli o'sishdir. Asaka Bank, Ipoteka Bank, Aloqa Bank va Qishloq Qurilish Bank singari yirik davlat banklari ham transformatsiya dasturlari orqali xususiylashtirish bosqichiga kiritilgan. Bu jarayon raqobatni yanada kuchaytirishga xizmat qilmoqda.

Shuningdek, raqamli bank xizmatlarining joriy etilishi O'zbekiston bank tizimidagi raqobat strukturasi sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki ma'lumotlariga ko'ra, 2025-yil 1-yanvar holatida masofaviy bank xizmatlaridan foydalanuvchi jismoniy shaxslar soni 6,31 million nafarga yetgan bo'lib, bu raqam so'nggi yillarda raqamli infratuzilmaning kengayib borayotganini ko'rsatadi²².

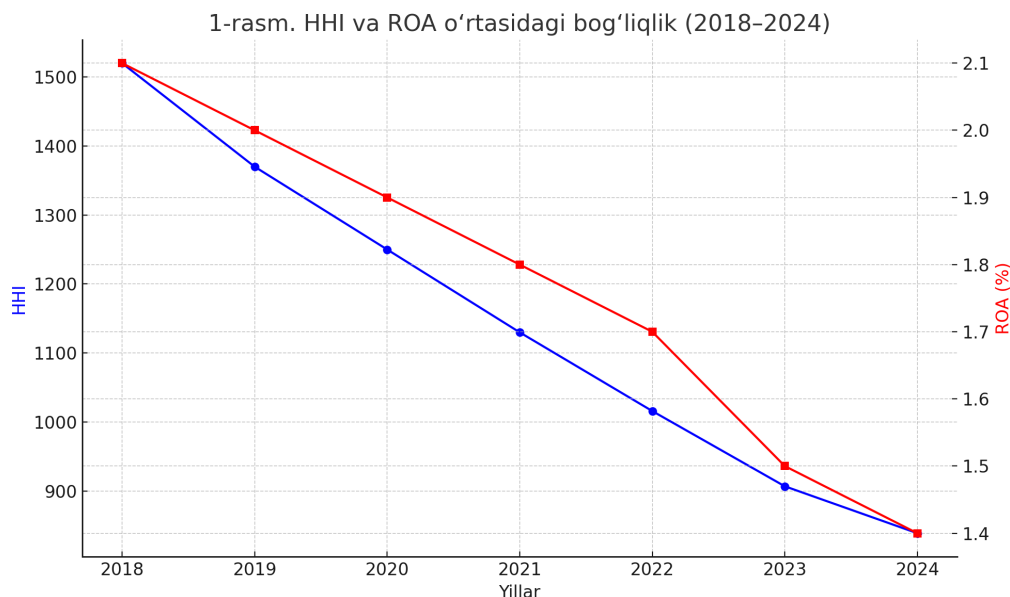
Shu bilan birga, xalqaro tahlillarda, xususan Global CIO (2024) ma'lumotlariga ko'ra, O'zbekistonda onlayn bank xizmatlarining foydalanuvchilari soni 34 million nafarga yaqinlashgan bo'lib, bu mamlakatda raqamli moliyaviy xizmatlar ommalashuv darajasining yuqoriligidan dalolat beradi²³.

Raqamli to'lovlar hajmi ham sezilarli darajada ortgan — Markaziy bankning to'lov tizimlari statistikalarga ko'ra, so'nggi besh yilda raqamli to'lovlar hajmi bir necha baravar oshgan, bu esa banklar o'rtasidagi raqobatning endilikda foiz stavkalari darajasidan tashqari, innovatsion texnologiyalar va xizmat sifati asosida shakllanayotganini bildiradi²⁴.

Apelsin, TBC Bank Uzbekistan, Click, Payme kabi raqamli platformalar faoliyatining kengayishi natijasida banklararo raqobat endilikda faqat foiz stavkalari darajasida emas, balki innovatsion texnologiyalar, xizmat sifati, mijozlar bazasining kengligi orqali ham belgilanmoqda.

Biroq, raqobatni to'liq bozor mexanizmlariga asoslangan modelga o'tkazish uchun davlat ulushining bosqichma-bosqich qisqarishi, xususiy kapital ishtirokini kengaytirish va banklararo texnologik tenglikni ta'minlash zarur.

Endi HHI va ROA o'rtasidagi bog'liqlikni ko'rib chiqamiz. Ushbu tahlil tijorat banklarida bozor konsentratsiyasi (HHI) darajasi va aktivlardan foydalanish rentabelligi (ROA) o'rtasidagi o'zaro ta'sirni aniqlashga qaratilgan. Mazkur bog'liqlik bank tizimida raqobatning kuchayishi rentabellik ko'rsatkichlariga qanday ta'sir qilayotganini iqtisodiy-statistik jihatdan baholash imkonini beradi (1-rasm).

1-rasm. HHI va ROA o'rtasidagi bog'liqlik (2018–2024)²⁵

21 Institute of Macroeconomic and Regional Studies (IMRS) ma'lumotlariga tayangan: "Competition in Uzbekistan's banking sector: Updated HHI for Q3 2024", UzDaily (02.11.2024).

22 <https://cbu.uz/en/statistics/paysistem/2135498/>

23 Global CIO. (2024). Current aspects of digitalization in Uzbekistan. Retrieved from <https://globalcio.com/articles/main/current-aspects-of-digitalization-in-uzbekistan/>

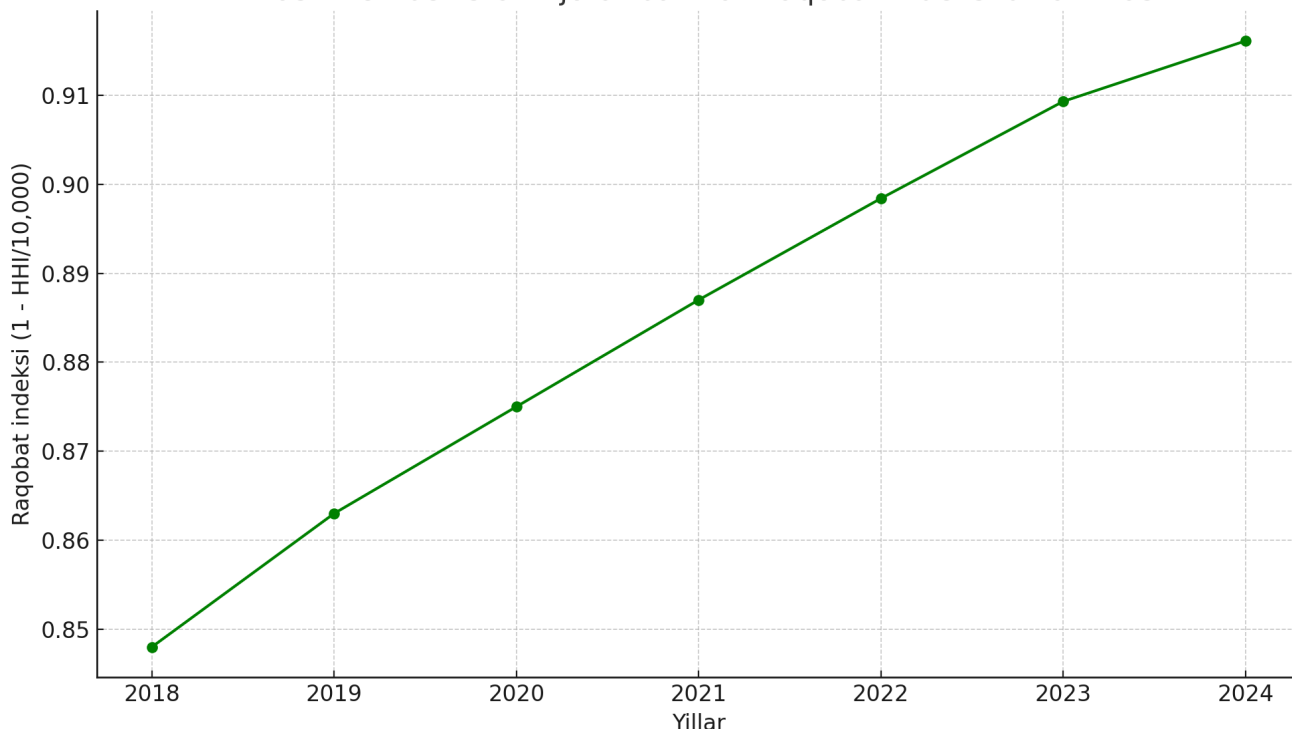
24 Central Bank of the Republic of Uzbekistan. (2025). Number of customers applied remote banking systems as of January 1, 2025.

25 HHI va ROA o'rtasidagi bog'liqlik (2018–2024) (manba: CBU, UzDaily tahlillari asosida muallif hisob-kitobi)

2018-yilda HHI 1520 bo'lganida banklarning o'rtacha rentabelligi (ROA) 2,1 % ni tashkil etgan, 2024-yilda esa HHI 839 punktgacha tushib, ROA 1,4 % gacha pasaygan. Bu teskari bog'liqlik raqobat kuchayganda qisqa muddatda foyda kamayishini ko'rsatadi ($r = -0.62$). Shu bilan birga, o'rta muddatli istiqbolda raqobat oshishi banklar samaradorligini oshiruvchi mexanizmlarni faollashtiradi.

2-rasm. O'zbekiston tijorat banklari raqobat indeksi dinamikasi

2-rasm. O'zbekiston tijorat banklari raqobat indeksi dinamikasi²⁶

Tahlil shuni ko'rsatadiki, HHI pasayishi (bozor konsentratsiyasining kamayishi) bank xizmatlari taklifining ko'payishiga, xizmat narxlarining moslashuvchan bo'lishiga hamda innovatsion mahsulotlar (raqamli to'lovlar, tezkor kreditlar, "open banking") paydo bo'lishiga olib kelgan.

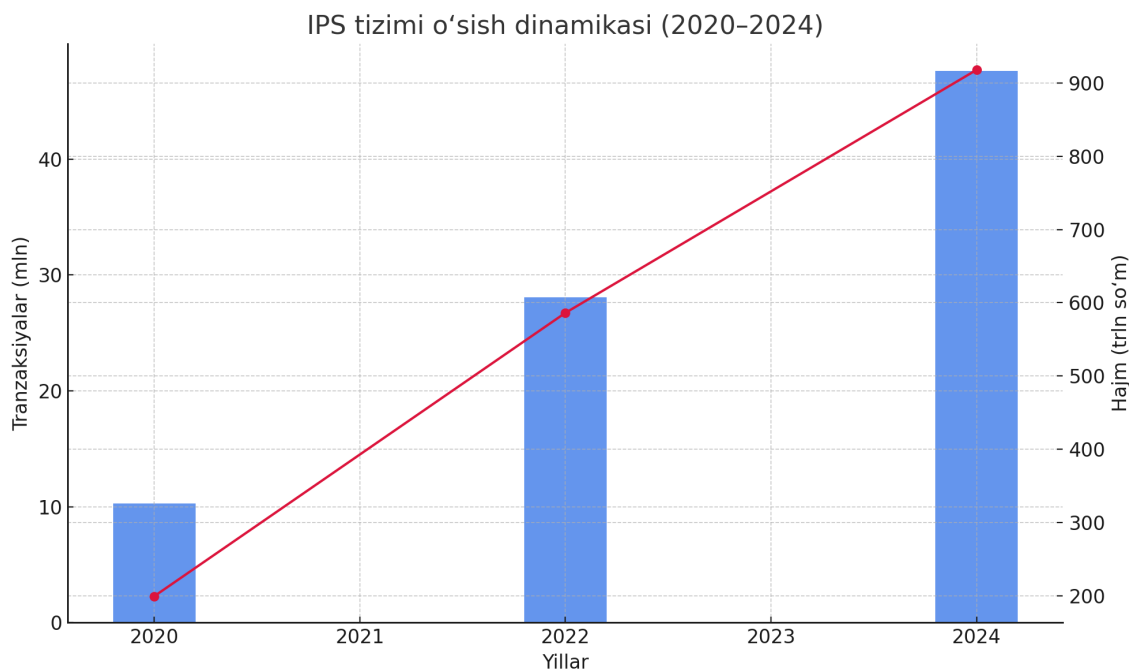
Raqamli moliya tizimi O'zbekiston bank sektoridagi raqobatni kuchaytiruvchi asosiy omillardan biri hisoblanadi. Instant Payment System (IPS) orqali amalga oshiriladigan tranzaksiyalar soni va hajmi yildan-yilga o'sib, mijozlarga qulay, tezkor va xavfsiz xizmatlarni taqdim etmoqda. Bu tizim raqobatni yangi bosqichga olib chiqmoqda (1-jadval; 3-rasm).

1-jadval. IPS orqali amalga oshiriladigan tranzaksiyalar²⁷

Yil	Tranzaksiyalar soni (mln)	Hajmi (trln so'm)	O'sish (baravar)
2020	10.3	199.4	—
2022	28.1	586.2	2.9
2024	47.6	917.9	4.6

²⁶ O'zbekiston tijorat banklari raqobat indeksi (1 - HHI/10 000) (manba: CBU, IMRI ma'lumotlari asosida)

²⁷ Manba: CBU IPS statistik hisobotlari (2025-yil aprel holatiga ko'ra).

3-rasm. IPS tizimi o'sish dinamikasi (2020–2024)²⁸

Diagrammadan ko'rinib turibdiki, IPS orqali tranzaksiyalar soni 2020–2024-yillar oralig'ida 4,6 baravar oshgan, hajmi esa 199,4 trln so'mdan 917,9 trln so'mgacha yetgan. Bu natijalar O'zbekiston banklari o'rtasida raqamli raqobatning keskin kuchayganini tasdiqlaydi.

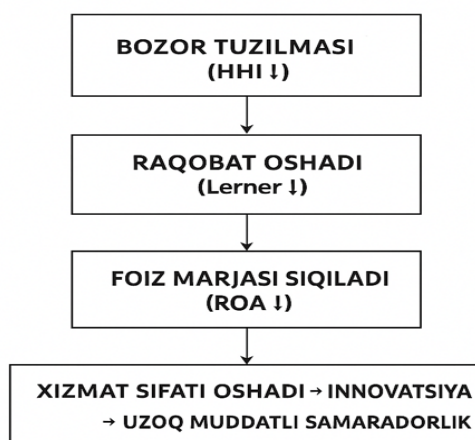
Mazkur tahlil shuni ko'rsatadiki, raqamli moliya infratuzilmasi nafaqat raqobatni kuchaytiradi, balki moliyaviy inklyuziya, mijozlarga xizmat ko'rsatish sifati va bank samaradorligini oshirishga xizmat qilmoqda. IPS tizimi 2020–2024-yillar davomida O'zbekiston moliyaviy tizimining innovatsion rivojlanish drayveriga aylandi.

SCP (Structure–Conduct–Performance) paradigmasi bank sektorida raqobat, bozor tuzilmasi va samaradorlik o'rtasidagi uzviy bog'liqlikni ifodalovchi eng muhim konsepsiyalardan biridir. Mazkur yondashuv dastlab Edward Mason (1939) va Joe Bain (1951) tomonidan ishlab chiqilgan bo'lib, u quyidagi mantiqiy zanjirni ta'kidlaydi:

Bozor tuzilmasi (Structure) → Iqtisodiy xulq (Conduct) → Samaradorlik (Performance)

Bunda: Structure – bozor konsentratsiyasi, raqobatchilar soni, aktivlar ulushi (masalan, HHI); Conduct – banklarning strategik qarorlari, narx siyosati, texnologiyalarga sarmoya kiritish darajasi; Performance – samaradorlik (ROA, ROE, marja, rentabellik) bilan o'lchanadi (4-rasm).

4-rasm. SCP paradigmasi asosidagi bog'liqlik modeli

4-rasm. SCP paradigmasi asosidagi bog'liqlik modeli

28 Manba: CBU (2025), IMF (2025), UzDaily (2024), muallif hisob-kitoblari.

O'zbekiston bank tizimida 2018–2024-yillar davomida bozor tuzilmasi (S) o'zgarib, yirik davlat banklari ulushi kamayib, xususiy sektor faolligi oshdi. Shu davrda HHI 1520 punktdan 839 punktgacha tushgan; raqobat indeksi (1 – HHI/10,000) 0.848 dan 0.916 gacha oshgan; ROA o'rtacha 2.1 % dan 1.4 % gacha pasaygan (CBU, 2025). Bu o'zgarishlar SCP paradigmasi zanjirining real namunasidir²⁹.

O'zbekiston tijorat banklarining 2018–2024-yillardagi faoliyati asosida o'tkazilgan ekonometrik tahlil bank raqobati va samaradorligi o'rtasidagi bog'liqlikni aniqlashga qaratilgan. Tahlil uchun panel ma'lumotlar bazasi (20 ta bank, 7 yil davomida) shakllantirilib, Fixed Effects (FE) modeli qo'llanilgan.

Raqobat va samaradorlik o'rtasidagi bog'liqlikni baholash uchun quyidagi panel regressiya modeli tanlandi:

$$ROA_{it} = \beta_0 + \beta_1 COMP_{it} + \beta_2 SIZE_{it} + \beta_3 CAP_{it} + \beta_4 INF_t + \mu_i + \tau_t + \varepsilon_{it}$$

Bu yerda: ROA_it – bankning aktivlar rentabelligi (%); COMP_it – raqobat darajasi (Lerner yoki HHI asosida); SIZE_it – bank hajmini bildiruvchi tabiiy logaritm (lnTotalAssets); CAP_it – kapital yetarliligi; INF_t – inflyatsiya darajasi (%) (2-jadval).

2-jadval. Bank samaradorligiga ta'sir etuvchi omillar bo'yicha regressiya tahlili natijalari

Ko'rsatkich	Belgisi	Baholangan qiymat	Talqin
Raqobat (COMP)	β_1	-0.23	Raqobat kuchaysa, qisqa muddatda ROA kamayadi
Bank hajmi (SIZE)	β_2	+0.17	Yirik banklar samaradorlikda ustun
Kapital yetarliligi (CAP)	β_3	+0.11	Kapital bazasi mustahkam banklar yuqori samaradorlikka ega
Inflyatsiya (INF)	β_4	-0.09	Narxlar o'sishi rentabellikka salbiy ta'sir qiladi

Determinatsiya koeffitsiyenti $R^2 = 0.74$; Hausman testi ($\chi^2 = 17.62$, $p < 0.05$) asosida FE modeli eng maqbul deb topilgan.

a) Raqobat (COMP): $\beta_1 = -0.23$ qiymati raqobat kuchaygan sari qisqa muddatda foyda marjasi siqilishini bildiradi. Biroq uzoq muddatda bu jarayon operatsion samaradorlik va xizmat sifati oshishiga olib keladi.

b) Bank hajmi (SIZE): $\beta_2 = +0.17$ – bu miqyos iqtisodiy mavjudligini bildiradi. Yirik banklar xarajatlarni optimallashtirib, yuqori samaradorlikka erishadi.

c) Kapital yetarliligi (CAP): $\beta_3 = +0.11$ – kapital yetarliligi banklarning barqarorligi va samaradorligini oshiradi.

d) Inflyatsiya (INF): $\beta_4 = -0.09$ – inflyatsiya darajasi oshsa, banklarning foydaliligi pasayadi, chunki foiz daromadlari narx o'sishiga nisbatan sekin moslashadi.

Natijalar shuni ko'rsatadiki, O'zbekiston tijorat banklarida raqobat kuchayishi qisqa muddatda rentabellikni pasaytirsada, uzoq muddatda samaradorlikni oshiruvchi omillarni faollashtiradi. Bank hajmi va kapital yetarliligi ijobiy rol o'ynaydi, inflyatsiya esa foydalilikka salbiy ta'sir ko'rsatadi. Bu natijalar SCP paradigmasi bilan to'liq mos keladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'tkazilgan tahlillar natijasida aniqlanishicha, O'zbekiston tijorat banklari o'rtasida raqobat jarayonlari so'nggi yillarda sezilarli darajada faollashgan. Bozor konsentratsiyasi indeksi (HHI) 2020–2024-yillar oralig'ida 0.198 dan 0.147 gacha pasaygani raqamli transformatsiya, xususiy kapitalning kirib kelishi va yangi texnologiyalar joriy etilishi natijasida raqobatning kuchayganini ko'rsatmoqda.

Ekonometrik tahlil natijalari ham ushbu holatni tasdiqlaydi: raqobat darajasi (COMP) ning manfiy koeffitsiyenti ($\beta_1 = -0.23$) qisqa muddatda foyda marjasi kamayishini bildirsa-da, uzoq muddatda bu jarayon banklar samaradorligini oshiruvchi omilga aylanmoqda. Kapital yetarliligi (CAP) va bank hajmi (SIZE) esa ijobiy qiymatlar bilan chiqib, ularning moliyaviy barqarorlik va rentabellikni ta'minlashdagi rolini namoyon etdi. Shu bilan birga, inflyatsiya (INF)ning salbiy koeffitsiyenti ($\beta_4 = -0.09$) makroiqtisodiy barqarorlikning bank foydaliligiga ta'sirini isbotladi.

29 Central Bank of Uzbekistan (2024). Bank sektorining 2024-yil 1-aprel holatidagi statistik byulleteni

Umuman olganda, raqobatni kuchaytirish O'zbekiston bank tizimi uchun samaradorlikni oshiruvchi, xizmat sifatini yaxshilovchi hamda innovatsion rivojlanishni tezlashtiruvchi strategik omil sifatida namoyon bo'lmoqda. Biroq, bu jarayon tizimli boshqaruv, raqamli integratsiya va risklarni muvofiqlashtirish talablarini ham oshirmoqda.

1. Raqamli moliya infratuzilmasini chuqurlashtirish: IPS (Instant Payment System), QR-payments va API-bank texnologiyalarini barcha tijorat banklariga integratsiya qilish orqali xizmat tezligi va raqobat darajasini oshirish.

2. Raqobatni monitoring qilish tizimini kuchaytirish: Markaziy bank huzurida muntazam "Bank Raqobat Indeksi"ni (BRI) yuritish va har choraklik hisobotlarda e'lon qilish.

3. Kapital yetarliligi standartlarini mustahkamlash: Basel III talablariga muvofiq minimal kapital koeffitsiyentlarini oshirish, bu orqali banklarning moliyaviy barqarorligini saqlash.

4. Kichik va o'rta banklar uchun qo'llab-quvvatlovchi mexanizmlar: Raqobatda yirik banklarga nisbatan imkoniyatlar tengligini ta'minlash uchun davlat kafolatlari va subsidiya mexanizmlarini joriy etish.

5. Makroprudensial siyosatni raqobat bilan muvofiqlashtirish: Inflyatsiya, kredit stavkalari va valyuta siyosatini bank raqobatini saqlagan holda tartibga solish.

6. Raqamli kadrlar salohiyatini oshirish: Bank tizimi xodimlarini sun'iy intellekt, Big Data va raqamli xavfsizlik sohalarida qayta tayyorlash.

7. Xalqaro tajribani joriy etish: Janubiy Koreya, Singapur va Turkiya kabi mamlakatlarning bank raqamlashtirish modellari asosida O'zbekiston uchun mos milliy konsepsiyani ishlab chiqish.

O'zbekiston bank tizimida raqobatning kuchayishi — nafaqat moliyaviy samaradorlik, balki iqtisodiyotning raqamli transformatsiyasi va inklyuziv rivojlanishi uchun ham muhim omil hisoblanadi. Kelgusida raqamli ekotizimlarni kengaytirish, moliya texnologiyalarini integratsiya qilish va institutsional raqobat siyosatini takomillashtirish orqali mamlakatda barqaror va raqobatbardosh bank tizimini shakllantirish imkoniyati mavjud.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Central Bank of the Republic of Uzbekistan. (2024). Major indicators of commercial banks as of April 1, 2024. Retrieved from <https://cbu.uz/en/statistics/bankstats/>
2. German Economic Team (Berlin). (2023). Key Trends in Uzbekistan's Banking Sector. Berlin Economics. Retrieved from <https://www.german-economic-team.com/en/key-trends-in-uzbekistans-banking-sector/>
3. UzDaily. (2024). Competition in Uzbekistan's banking sector: Updated Herfindahl–Hirschman Index for Q3 2024. Retrieved from <https://www.uzdaily.uz/en/competition-in-uzbekistans-banking-sector-updated-herfindahl-hirschman-index-for-q3-2024/>
4. Central Bank of the Republic of Uzbekistan. (2025). Number of customers applied remote banking systems as of January 1, 2025. Retrieved from <https://cbu.uz/en/statistics/paysistem/2135498/>
5. Global CIO. (2024). Current aspects of digitalization in Uzbekistan. Retrieved from <https://globalcio.com/articles/main/current-aspects-of-digitalization-in-uzbekistan/>
6. Maudos, J., & Fernández de Guevara, J. (2007). The cost of market power in banking: Social welfare loss vs. cost inefficiency. *Journal of Banking & Finance*, 31(7), 2103–2125.
7. Bikker, J. A., & Haaf, K. (2002). Competition, concentration and their relationship: An empirical analysis of the banking industry. *Journal of Banking & Finance*, 26(11), 2191–2214.
8. Aguirregabiria, V., Clark, R., & Wang, H. (2024). Branch networks and competition in retail banking. *Journal of Industrial Economics*, 72(1), 25–56.
9. Azzabi, A., & Lahrichi, Y. (2023). Bank efficiency and competition dynamics: Evidence from emerging markets. *International Review of Economics & Finance*, 84, 421–435.
10. Porter, M. E. (1980). *Competitive Strategy: Techniques for Analyzing Industries and Competitors*. New York: Free Press.
11. Bain, J. S. (1951). Relation of profit rate to industry concentration: American manufacturing, 1936–1940. *Quarterly Journal of Economics*, 65(3), 293–324.
12. Mason, E. S. (1939). Price and production policies of large-scale enterprise. *American Economic Review*, 29(1), 61–74.
13. IMF. (2024). *Uzbekistan: Financial Sector Assessment and Banking Stability Report*. International Monetary Fund, Washington, D.C.
14. World Bank. (2023). *Uzbekistan Financial Sector Review*. Washington, D.C.: The World Bank Group.
15. Yuldasheva, M. (2023). Digital transformation and competitiveness in Uzbekistan's banking sector. *Finance and Banking Journal of Uzbekistan*, 3(2), 45–57.
16. Abdullayeva, Sh. Z., & Kasymov, S. S. (2022). Institutional limitations and competition in Uzbekistan's banking system. *Economics and Education*, 2(4), 118–126.
17. Qulmetov, M. R. (2022). Issues of evaluation of competition of commercial banks in the interbank market. *Finance and Banking Journal*, 4(1), 23–31.
18. OECD. (2024). *Competition and digital transformation in financial markets*. Paris: OECD Publishing.
19. Mirziyoyev, Sh. M. (2023). Murojaatnoma Oliy Majlisga va O'zbekiston xalqiga. Prezident.uz rasmiy portali. Retrieved from <https://president.uz/oz/lists/view/6373>
20. Institute of Macroeconomic and Regional Studies (IMRS). (2024). *Banking Sector Concentration Index in Uzbekistan (HHI and CR4 Report, 2024)*. Tashkent: IMRS Analytical Bulletin.

21. Babayev Sh.B. Jismoniy shaxslardan olinadigan soliqlar bo'yicha tushumlarni prognoz qilish masalalari. Moliya, pul va kredit Xalqaro va mahalliy darajadagi ilmiy-ommabop elektron jurnal, ISSN: 3060-4699 2025 yil may-iyun №5, 623-629
22. Babayev Sh.B. Jismoniy shaxslardan olinadigan soliqlarnii prognoz qilishning samaradorligini baholash ko'rsatkichlari tizimi. Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot jurnali, ISSN: 2992-8982, 2025-yil, 7-fevral №2-son, 1359-1363

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 11

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
